

Китоби Дониёл — саду панҷоҳу ҳафтум

Кушодани рамзшиносии нубуввати Куруш дар Китоби Дониёл

Jeff Pippenger

2024-03-25

Дар ояти якуми боби даҳум ба мо хабар дода мешавад, ки он соли сеюми Куруш буд; аммо дар боби якум ба мо хабар дода мешавад, ки Дониёл фақат то соли якуми Куруш зиндагӣ кард ё боқӣ монд.

Ва Дониёл то соли аввали подшоҳ Куруш идома дод. Дониёл 1:21.

Дар тӯли ду сол Куруш амалан бо Дорёи модӣ ҳамподшоҳӣ мекард; бинобар ин, он соли сеюми ӯ буд, вале ҳамзамон соли аввали ӯ низ буд.

Дар соли сеюми Куруш, подшоҳи Форс, каломе ба Дониёл, ки ӯро Белтешатсар меномиданд, ошкор карда шуд; ва он калом рост буд, вале замони муқарраршуда дароз буд; ва ӯ он каломро фаҳмид, ва ба рӯёё фаҳмиш дошт. Дониёл 10:1.

Ба тариқи нубувватӣ, Куруш дар рӯёёҳои аввалин ва охиринаи Дониёл муаррифӣ мегардад. Боби якуми Дониёл, чунон ки аллакай дар мақолаҳои пешин баён гардидааст, фариштаи якуми Ваҳй боби чордахумро намояндагӣ мекунад. Ҳангоме ки фариштаи якум дар нубувват муайян карда мешавад, вай ҳамаи хусусиятҳои нубуввати ӯро се фариштаи Ваҳй 14-ро доро мебошад. Се қадами Инҷили ҷовидонӣ, ки дар фариштаи якум намояндагӣ шудаанд, инҳоянд: «аз Худо битарсед», «ӯро ҷалол диҳед», зеро «соати доварии ӯ фаро расидааст».

Азбаски Дониёл ва он се ҷавони арзанда «аз Худо метарсиданд», онҳо интиҳоб карданд, ки ғизои Бобилро рад намоянд ва бар хӯрдани наботот бимонанд. Дар озмоиши намоёне, ки баъдан сурат гирифт, Дониёл ва он се ҷавони арзанда бо намуди солиму тандурусти худ, дар муқоиса бо касоне ки аз ғизои Бобил меҳӯрданд, «Худоро ҷалол доданд». Пас аз се сол, «соати доварӣ» фаро расид, вақте ки Набукаднесар онҳоро озмуд ва дарёфт, ки онҳо аз ҳамаи ҳакимони Бобил даҳ баробар донотаранд.

Се қадами башорати ҷовидонӣ ҳамчунин дар боби охиринаи Дониёл ҳамчун раванде тасвир ёфтаанд, ки ба василаи он афзоиши дониш онҳоро, ки дар назди нуре, ки дар вақти охир кушода мешавад, масъул нигоҳ дошта мешаванд, пок мегардонад, сафед месозад ва имтиҳон мекунад. Дар боби аввали Дониёл, чунон ки дар боби охирин, се қадами фариштаи аввал, ки ҳар се фариштаро дар бар мегирад, муайян карда шудааст. Азбаски боби аввал башорати ҷовидонии фариштаи аввал аст, боби дуюми Дониёл фариштаи дуюми Ваҳй боби чордахро ифода мекунад, ки дар он имтиҳони сурати ҳайвон ё сурати Масеҳ тасвир шудааст, ҳамон тавре ки он дар имтиҳони дуум дар се қадами боби аввал тасвир ёфта буд.

Азбаски бобҳои якум ва дуюми Дониёл фариштаи якум ва дуюми Ваҳйи чордахумро намояндагӣ мекунанд, боби сеюм ва озмоиш дар саҳрои Дуро паёми фариштаи сеюмро, бо

хушдори он ки аломати ҳайвонро қабул накунад, намояндагӣ мекунад. Дар боби якуми Дониёл соли аввали Куруш зикр шудааст, ва дар боби даҳум, ки рӯёи охиринаи Дониёл аст, Куруш бо соли сеюми худ муаррифӣ мешавад, аммо мо медонем, ки он соли сеюм соли аввали ӯст, зеро Дониёл фақат то соли аввали Куруш идома ёфт.

Пас Куруш рамзи соли аввалест, ки се солро дар бар мегирад. Ӯ рамзи паёми фариштаи аввал аст. Соли аввали Куруш дар ояти охиринаи рӯёи аввали Дониёл зикр мешавад, ва сипас боз дар ояти аввали рӯёи охиринаи Дониёл. Муҳим аст, ки рамзшиносии нубуввати Курушро бишносем, ва мо нахуст муайян месозем, ки ӯ паёми фариштаи аввалро намояндагӣ мекунад. Инро метавон аз ҷиҳати нубувватӣ аз он муайян кард, ки Дониёл соли сеюми ӯро ҳамчун соли аввали ӯ муаррифӣ мекунад; аммо муҳимтар аз ин, ин аз ҷониби нахустин фармоне, ки ӯ эълон кард, муайян мегардад.

Муборизае, ки Ҷабраил дар боби даҳум бо подшоҳони Форс дошт, ба он вобаста буд, ки Курушро ба он нукта расонад, ки ӯ пайгири на амал карда, нахустини се фармонро эълон намояд, ки он ба яҳудиён имкон медод ба Ерусалим баргарданд ва шаҳр ва маъбадро аз нав бино кунанд. Фармони сеюм оғози пешгӯии ду ҳазору сесадсоларо нишон медод, ки он ҳангоми омадани фариштаи сеюм, дар 22 октябри соли 1844, ба анҷом расид. Фармони сеюм намояндаи фариштаи сеюм буд, ва бинобар ин, фармони аввали Куруш намояндаи омадани фариштаи аввал дар соли 1798 буд. Куруш фариштаи аввалро ифода мекунад, ва аз ҳамин сабаб, дар китоби Дониёл соли аввали ӯ се солро намояндагӣ мекард.

Пас, Куруш «замони охир»-ро муаррифӣ мекунад, зеро маҳз ҳангоме ки фариштаи аввал (Куруш) дар соли 1798 омад, «замони охир» фаро расид ва китоби Дониёл мӯҳркушоӣ шуд. Гумон меравад, ки номи Куруш аз вожаи форсии бостонии «Kūruš», ки маънояш «оғтоб» аст, баргирифта шуда, бо вожаи элоии «kursh», ба маънои «тахт», омехта шудааст, ки далоят бар иртибот бо ҳокимияти шоҳона ё подшоҳӣ дорад. Ишаёё низ ба ин хусусиятҳои Куруш муроҷиат мекунад.

Он ки дар бораи Куруш мегӯяд: «Ӯ ҷӯпони Ман аст, ва тамоми хости Маро ба ҷо хоҳад овард», — ҳамон ки ба Уршалим мегӯяд: «Ту бино хоҳӣ шуд»; ва ба маъбад: «Бунёди ту гузошта хоҳад шуд». Чунин мегӯяд Худованд ба масеҳи Худ, ба Куруш, ки дасти ростии ӯро Ман гирифтаам, то халқхоро пеши ӯ мутеъ гардонам; ва камарҳои подшоҳонро хоҳам кушод, то дарҳои дутабақаро пеши ӯ боз намоям, ва дарвозаҳо баста нахоҳанд шуд; Ман пеши ту хоҳам рафт ва ҷойҳои қасри рост хоҳам кард; дарвозаҳои биринҷиро пора-пора хоҳам шикаст, ва панҷараҳои оҳаниро хоҳам бурид; ва ганҷҳои торикӣ ва сарватҳои ниҳони ҷойҳои махфиро ба ту хоҳам дод, то бидонӣ, ки Ман, Худованд, ки туро ба номи ту мехонам, Худои Исроил ҳастам. Ба хоҳири Яъқуб, банди Ман, ва Исроил, баргузидаи Ман, Ман туро ба номи ту хондаам; ба ту лақаб додаам, ҳарчанд Маро нашинохтай. Ман Худованд ҳастам, ва дигаре нест; ғайр аз Ман Худое нест. Ман туро қувват бастаам, ҳарчанд Маро нашинохтай, то аз баромадани оғтоб ва аз ҷониби ғарб бидонанд, ки ғайр аз Ман дигаре нест. Ман Худованд ҳастам, ва дигаре нест. Ишаёё 44:28–45:6.

Куруш тимсоли Масеҳ буд, зеро ӯ «масеҳшуда»-и Худованд буд ва «чӯпони» Худо хонда шуд, ки Ерусалимро бино мекунад ва таҳкурсии маъбадро мегузорад. Ӯ ҳамон касест, ки бо кушода шудани дарвозаҳои баста алоқаманд аст, чунон ки Масеҳ Ӯ ҳамон аст, ки мекушояд ва ҳеҷ кас намебандад, ва мебандад ва ҳеҷ кас намекушояд. Ва ба Куруш «ҳазинаҳои торикӣ ва ганҷҳои ниҳони ҷойҳои махфӣ» дода мешавад. Куруш чандин аломатҳои роҳро бар хати ҳаракатҳои ислоҳотӣ ба иҷро мерасонад.

Вай замони поёнро муайян мекунад, ҳангоме ки фариштаи аввал меояд, ҳангоме ки китоби Дониёл муҳркушӣ мешавад ва пас аз он афзоиши дониш ба миён меояд, ки аз «ҳазинаҳои зулмот ва сарватҳои ниҳони ҷойҳои махфӣ» бармеояд. Он «ҳазинаҳои зулмот ва сарватҳои ниҳони ҷойҳои махфӣ» ҳамон «таҳкурсий»-ро ташкил медиҳанд, ки «сохта» мешавад, ва ҳамон «маъбад»-ро, ки бояд «бунёд ниҳода» шавад. Масеҳ, ки Куруш намунаи пешакии Ӯ буд, «масеҳшуда»-и Худованд аст, чунон ки Масеҳ ҳангоми таъмиди Худ тадҳин гардид. Бинобар ин, Куруш на танҳо омадани фариштаи аввал аст, балки ӯ ҳамчунин фариштаи дуюм аст, ки фариштаи аввалро ҳангоми нузулаш қувват мебахшад, чунон ки Рӯҳулқудс ҳангоми тадҳин шудани Масеҳ нозил гардид. Дар 22 октябри соли 1844 Масеҳ дар ё «дарвоза»-ро ба сӯи Қудси Ақдос кушод, ки он дарвоза баста буд. Куруш ҳамчунин омадани фариштаи сеюмро нишон медиҳад.

Куруш фариштаи якум аст, ва фариштаи якум ҳамаи унсурҳои ҳар се фариштаро дар худ дорад. Куруш замони охир дар соли 1798 аст, вақте ки фариштаи якум омад. Куруш 11 августи соли 1840-ро муаррифӣ мекунад, вақте ки паёми фариштаи якум қувват ёфт (тадҳин карда шуд). Ӯ кори гузоштани таҳкурсию муаррифӣ мекунад, чунон ки ин дар таҳияи ҷадвали соли 1843 дар моҳи майи соли 1842 нишон дода шудааст. Ӯ сохтмони маъбадро муаррифӣ мекунад, зеро ду табақа дар ноумедии аввал, 19 апрели соли 1844, чудо шуданд, ва ӯ ҷудоии дуюмро низ дар ноумедии бузурги 22 октябри соли 1844 муаррифӣ мекунад.

Ҳамаи аломатҳои роҳии ҳаракати ислоҳоти миллеритҳо бо Куруш намунасозӣ шуда буданд, ва аз ин рӯ он аломатҳои роҳӣ ҳамчунин аломатҳои роҳии ҳаракати саду чилу чор ҳазорро намунасозӣ мекунанд. Ҳаракати миллеритҳо бо нишонаҳои пешгузашта буд, ки Масеҳ муайян карда буд, ки пеш аз таърихи миллеритҳо фаро хоҳанд расид.

«Пайғамбарӣ на танҳо тарз ва мақсади омадани Масеҳро пешгӯӣ мекунад, балки нишонаҳоеро низ баён менамояд, ки мардум бояд ба воситаи онҳо бидонанд, ки он наздик аст. Исо гуфт: “Ва дар офтоб, ва дар моҳ, ва дар ситорагон аломатҳо хоҳад буд.” Луқо 21:25. “Офтоб торик хоҳад шуд, ва моҳ нури худро нахоҳад дод, ва ситорагони осмон хоҳанд афтод, ва қувваҳои дар осмон буда ба ларза хоҳанд омад. Ва он гоҳ Писари Одамро хоҳанд дид, ки бо қудрат ва ҷалоли бузург бар абрҳо меояд.” Марқус 13:24–26. Ваҳйбин аломати нахустинеро, ки бояд пеш аз омадани дуюм воқеъ гардад, чунин тасвир мекунад: “Ва зилзилаи бузурге ба амал омад; ва офтоб мисли палоси сиёҳи мӯйин сиёҳ шуд, ва моҳ мисли хун гардид.” Ваҳй 6:12.»

«Ин аломатҳо пеш аз оғози асри нуздаҳум мушоҳида шуданд. Дар иҷрои ин пешгӯӣ, дар соли 1755, даҳшатноктарин заминларзае ба вуқӯъ пайваست, ки то имрӯз боре сабт шудааст». The Great Controversy, 304.

Аломатҳое, ки Омадани Дуюмро эълон менамуданд, андаке пеш аз соли 1798, дар соли 1755 оғоз ёфтанд. Соли 1798 анҷоми асорати Исроили рӯхонӣ дар Бобили рӯхонӣ буд, ки хоҳар Уайт таълим медиҳад, ки он ба воситаи асорати воқеии Исроили воқеӣ дар Бобили воқеӣ рамзгузорӣ шуда буд; он асорат дар поёни ҳафтад соли асирӣ ба анҷом расид, вақте ки Куруш аз дарвозаҳои кушода ворид шуда, Бобилро забт кард ва Белшасарро ба қатл расонд.

«Имрӯз калисои Худо озод аст, ки нақшаи илоҳиро барои наҷоти насли гумроҳшуда то анҷоми он пеш барад. Дар тӯли асрҳои зиёд қавми Худо аз озодиҳои худ маҳдудият кашиданд. Мавъизаи Инчил дар покии он манъ карда шуда буд, ва саҳттарин ҷазоҳо бар касоне фуруд меомаданд, ки ҷуръат мекарданд ба фармонҳои одамон итоат накунанд. Дар натиҷа, тоқзори бузурги ахлоқии Худованд қариб ба таври комил бекас мемонд. Мардум аз нури каломи Худо маҳрум карда шуданд. Зулмати гумроҳӣ ва хурофот таҳдид мекард, ки дониши дини ҳақиқиро маҳв созад. Калисои Худо бар замин дар ин давраи тӯлонии таъқиби бераҳмона ба ҳақиқат дар асорат буд, чунон ки фарзандони Исроил дар айёми асирӣ дар Бобил дар асорат нигоҳ дошта мешуданд». Пайғамбарон ва Подшоҳон, 714.

Анҷоми ҳафтад сол дар Бобил соли 1798-ро рамзӣ нишон медод, ва аломатҳое буданд, ки пеш аз соли 1798 зоҳир шуданд ва эълон мекарданд, ки бозгашти Масеҳ наздик аст.

«Омадани лашкари Куруш назди деворҳои Бобил барои яҳудиён аломате буд, ки раҳиҳои онҳо аз асорат наздик мешавад. Беш аз як аср пеш аз таваллуди Куруш, Илҳом ўро ба ном зикр карда буд ва сабт шудани қори воқеие, ки ў бояд анҷом медод, яъне ногаҳон гирифтани шаҳри Бобил ва муҳайё сохтани роҳ барои озод шудани фарзандони асоратро, ба амал оварда буд». «Пайғамбарон ва Подшоҳон», 551.

Куруш ҳам аломатҳоеро, ки пеш аз соли 1798 воқеъ шуданд, тимсол мекард. Таърихнигорон дар бораи ҳукмронии Дориёш ва Куруш то андозае норӯшананд, аммо Каломи Худо равшан аст. Империяи Модию Форс пас аз Империяи Бобил омад, ва нахустин подшоҳи Модию Форс Дориёш буд, ҳарчанд ин ҷияни ў Куруш буд, ки ҳамон шаби базми охирини Белшасар сарлашқаре буд, ки Бобилро тасарруф кард. Ҳам Куруш ва ҳам Дориёш замони поёни асорати ҳафтадсоларо тимсол мекунанд, ки он замони поёнро дар соли 1798 намоёндагӣ менамояд, ва он ҳамчунин замони поёнро дар соли 1989 тимсол мекунад.

Замони анҷом дар таърихи Мусо бо таваллуди Ҳорун ва Мусо, ки се сол аз ҳам чудо буданд, нишон дода шуда буд. Он таърих ба таври комилтарин таърихи Масеҳро намунавор пешакӣ нишон медод, ва замони анҷом дар он таърих бо таваллуди Юҳанно ва шаш моҳ баъдтар бо таваллуди хеши ў Исо нишон дода шуда буд. Замони анҷом ду нишонаи роҳ дорад, ва Дорёш ва Куруш ҳар ду анҷоми асорати ҳафтадсоларо нишон медиҳанд, ки он анҷоми асорати ҳазору дусад шастсоларо пешнамун месохт. Заҳми марговари ҳайвони папагӣ дар соли 1798, дар соли баъдӣ бо марги он касе пайгирӣ гардид, ки бар он ҳайвон савор шуда, бар он ҳукмронӣ мекард. Дар соли 1989 Рейган ва Буши аввал ҳар ду президент буданд.

Куруш нишонаҳоеро, ки омадани вақти охирро эълон мекунанд, муайян месозад, ва ў вақти охирро низ муайян мекунад. Ў афзоиши донишро нишон медиҳад, ҳамчунин қувват ёфтани

паёми аввалро ҳангоме ки фариштае нозил мешавад; ва ӯ он кореро низ нишон медиҳад, ки баъд аз он дар гузоштани таҳкурсии, дар кори бино кардани маъбад, ва дар омадани фариштаи сеюм, вақте ки Пайғамбари Аҳд ногаҳон ба маъбади Худ меояд, ба иҷро гирифта мешавад.

Дар соли сеюми Куруш, подшоҳи Форс, чизе бар Дониёл, ки номаш Белтешассар хонда мешуд, ошкор карда шуд; ва он чиз ҳақ буд, вале вақти муқарраршуда дароз буд; ва ӯ он чизро дарк намуд, ва рӯёро фаҳмид. Дар он рӯзҳо ман, Дониёл, се ҳафтаи комил мотамдор будам. Нони лазиз нахӯрдам, гӯшт ва шароб ба даҳонам наомад, ва умуман худро тадҳин накардам, то он ки се ҳафтаи пурра ба анҷом расид. Ва дар рӯзи бисту чоруми моҳи аввал, ҳангоме ки ман дар канори дарёи бузург, яъне Хиддекал, будам. Дониёл 10:1–4.

Рамзҳои Куруш ва Белтешасар таърихи муайяни набувватиро дар рӯзҳои охир намоёндагӣ мекунад. Рамзи Белтешасар ба мо мефаҳмонад, ки қавме, ки намоёндагӣ мешаванд, ҳамон яксаду чилу чор ҳазор мебошанд, ки насли ниҳони қавми аҳданд. Онҳо дар он таърихи набувватӣ қой дода шудаанд, ки бо Куруш намоёндагӣ мешавад; ва он таърихеро намоёндагӣ мекунад, ки пеш аз соли 1798, ва 1989, ва 11 сентябри соли 2001 воқеъ шудааст, зеро Куруш ҳамаи он аломатҳои марҳилавино намоёндагӣ мекунад. Ӯ ҳамчунин ноумедии 18 июли соли 2020-ро намоёндагӣ мекунад, ва ҳатто қонуни якшанбеи ба зудӣ ояндаро дар Иёлоти Муттаҳида. Калиди муайян кардани он ки рӯёи охирини Дониёл аз чиҳати набувватӣ дар қучо қойгир шудааст, аз он чи Дониёл медонад, муайян карда мешавад.

Дар ояти якум Дониёл (Белтешасар) ҳам «амр»-ро ва ҳам «рӯё»-ро мефаҳмад. «Амр» калимаи ибронии «dabar» аст, ки маънояш «калима» мебошад, ва онро Ҷабраил барои ифода кардани рӯёи «chazon»-и ду ҳазору панҷсаду бист сол («ҳафт замон») истифода мебарад. «Рӯё»-и дар ояти якум, ки Дониёл онро мефаҳмад, рӯёи «mareh»-и ду ҳазору сесад сол аст. Қавми аҳди Худо дар айёми охир «ҳафт замон»-ро дар вақти поён, дар соли 1989, намефаҳмиданд. Онҳо «ҳафт замон»-ро то баъд аз 11 сентябри соли 2001 нафаҳмиданд; бинобар ин, Дониёл бояд дар замони ҳаракати ислоҳоти нубувватӣ, ки онро Куруш баъд аз 11 сентябри соли 2001 намоёндагӣ мекунад, қарор дошта бошад, зеро Дониёл, ки ҳаракати ниҳони нубувватиро намоёндагӣ мекунад, ҳам «амр»-ро ва ҳам «рӯё»-ро мефаҳмад.

Дониёл ҳамчун касе муаррифӣ шудааст, ки дар давраи бисту як рӯзи мотам қарор дошт. «Дар он рӯзҳо»-и мотам Дониёл «он чиз»-ро фаҳмид, ва ҳамчунин дар бораи «рӯё» фаҳмиш ёфт. Ҳақиқате, ки тавассути «он чиз» ифода шудааст, дар рӯзҳои мотам ба Дониёл ошкор карда шуд. Қавми Худо дар хатҳои ислоҳот, андаке пеш аз Фарёди Нимашаб, ҳамчун «мотамдорон» муаррифӣ шудаанд. Ин мотам тавассути Марто ва Марям, ки барои Лаъзор мотам мекарданд, андаке пеш аз Вуруди Зафармандона, нишон дода шудааст. Он ҳамчунин бо ноумедӣ баъд аз ноумедии аввали таърихи Миллеритӣ, чунонки Ирмиё баён кардааст, тасвир ёфта буд.

Суҳанони Ту ёфт шуданд, ва ман онҳоро хӯрдам; ва каломи Ту барои ман шодӣ ва хурсандии дилам гардид; зеро ки ман ба номи Ту хонда шудаам, эй Худованд Худои лашкарҳо. Ман дар маҷлиси масҳаракунандагон нанишастам ва шодӣ накардам; ман

танҳо нишастам аз боиси дасти Ту; зеро ки Ту маро аз хашм пур кардай. Чаро дарди ман доимист, ва захми ман бедаво, ки аз шифо ёфтан сар мепечад? Оё Ту барои ман тамоман мисли дурӯғ хоҳӣ буд, ва мисли обҳое ки хушк мешаванд? Ирмиё 15:16–18.

Ирмиё «шодмонӣ накард», чунон ки сокинони Садӯм ва Миср дар боби ёздаҳуми Ваҳй аз марги он ду шоҳид шодмонӣ карданд. «Шодмонӣ накардан» маънои мотам доштанро дорад. Мотами Белтешатсар он мотамеро муайян месозад, ки бо марги он ду шоҳид алоқаманд аст. Дар 18 июли соли 2020 ва 3 ноябри соли 2020, он ду шоҳиди шоҳи ҳақиқии протестантӣ ва шоҳҳои ҷумҳуриҳои ҳайвони замин дар кӯчаҳои Садӯм ва Миср, ки дар он ҷо низ Худованди мо маслуб гардида буд, кушта шуданд. Вақте ки Худованди мо маслуб гардид, шогирдони Ё ба мотам гирифтанд оғоз карданд. Он ду шоҳид дар боби ёздаҳуми Ваҳй ҳамчун Мӯсо ва Илёс муаррифӣ шудаанд.

Дар Навиштаҳо панҷ ишора ба Масеҳ ҳамчун Микоил вучуд дорад: се ишора дар китоби Дониёл, як ишора дар китоби Яҳудо ва ишораи дигаре дар китоби Ваҳй. Дар боби даҳум, ки ҳоло онро баррасӣ мекунем, Микоил ду бор зикр мешавад — дар оятҳои сездаҳ ва бисту як, ва сипас боз дар боби дувоздаҳум, ояти як. Ё дар Ваҳй 12:7 муаррифӣ шудааст. Дар Яҳудо, Микоил ҳамчун зиндакунандаи Мӯсо муаррифӣ мешавад, ки ӯ дар боби ёздаҳуми китоби Ваҳй яке аз шоҳидонест, ки дар кӯча мурдааст.

Пас, ман меҳоям шуморо ба ёд оварам, ҳарчанд ки шумо инро як бор медонистед, ки Худованд, баъд аз он ки мардумро аз замини Миср раҳой дод, баъдан онҳоро, ки имон наоварданд, ҳалок кард. Ва фариштагонро, ки мақоми аввали худро нигоҳ надоштанд, балки манзили худро тарк карданд, Ё дар занҷирҳои абадӣ зери зулмот барои доварии рӯзи бузург нигоҳ доштааст. Ҳамчунин Садӯм ва Амӯро, ва шаҳрҳои атрофи онҳо, ки ба ҳамон тарз худро ба зино супурда, аз паи ҷисми бегона рафтанд, ҳамчун намуна пеш гузошта шудаанд, дар ҳоле ки интиқоми оташи ҷовидониро мекашанд. Ба ҳамин монанд, ин хоббонҳои палид низ ҷисмро нопок месозанд, ҳокимиятро хор мешуморанд ва бар соҳибони ҷалол бадгӯй мекунаанд. Аммо Микоил, фариштаи муқарраб, вақте ки бо иблис мувоҳиша мекард ва дар бораи ҳасади Мӯсо баҳс менамуд, ҷуръат накард, ки бар зидди ӯ иттиҳомӣ таҳқиқомез оварад, балки гуфт: «Худованд тӯро мазаммат намояд». Яҳудо 5–9.

Дар китоби Яҳудо, дар заминаи ҳам Садӯм ва ҳам Миср, ки шаҳри бузургро ифода мекунад, ки дар он ҷо Мӯсо ва Илёс дар боби ёздаҳуми Ваҳй кушта мешаванд, Масеҳ, ки бо Микоил ифода ёфтааст, ҷисми Мӯсо эҳё мекунад. Мӯсо ва Илёс дар боби ёздаҳуми Ваҳй сеюним рӯзи рамзӣ мурда буданд, ва рӯзҳои мотам барои Белтешатсар ҳангоме ба анҷом мерасанд, ки Микоил аз осмон фуруд меояд. Сатр бар сатр, Дониёл боби даҳ оятҳои як то чаҳор, давраи мотамро муайян мекунаанд, ки он вақте ба поён мерасад, ки ду шоҳид ба воситаи Микоил эҳё карда мешаванд.

Мо ин омӯзишро дар мақолаи навбатӣ идома хоҳем дод.

«Падар Мӯсо ва Илёсро баргузид, то паёмрасонони Ё назди Масеҳ бошанд, Ёро бо нури Осмон ҷалол диҳанд ва бо Ё дар бораи азоби наздикомадаи Ё суҳбат кунанд, зеро онҳо

ҳамчун одамон бар замин зиндагӣ карда буданд; онҳо ғаму андӯҳи инсонӣ ва ранчу азобро таҷриба карда буданд ва метавонистанд ба озмоиши Исо дар ҳаёти заминии Ё ҳамдардӣ намоянд. Илёс, дар мақоми худ ҳамчун пайғамбар барои Исроил, Масеҳро намояндагӣ карда буд ва кори ӯ, то андозае, ба кори Начотдиҳанда монанд буд. Ва Мӯсо, ҳамчун роҳбари Исроил, дар ҷойи Масеҳ истода буд, бо Ё муошират мекард ва ба ҳидоятҳои Ё пайравӣ менамуд; бинобар ин, ин ду нафар, аз миёни ҳамаи лашкарҳои ки гирди тахти Худо ҷамъ омада буданд, аз ҳама муносибтар буданд, то ба Писари Худо хизмат расонанд.»

«Вақте ки Мӯсо, аз беимонии бани-Исроил ба ғазаб омада, сангро бо хашм зад ва ба онҳо он оборо, ки талаб мекарданд, дод, ӯ ҷалолро ба худ нисбат дод; зеро зехни ӯ чунон ба носипосӣ ва саркашии Исроил машғул шуда буд, ки дар анҷом додани он амале, ки Худо ба ӯ фармуда буд, натавонист Худоро иззат намояд ва номи Ёро бузург гардонад. Нақшаи Қодири Мутлақ ин буд, ки бани-Исроилро борҳо ба тангноҳо оварад, ва он гоҳ, дар ниёзи бузургии онҳо, бо қудрати Худ онҳоро раҳой бахшад, то онҳо ғамхории махсуси Ёро нисбат ба худ бишносанд ва номи Ёро ҷалол диҳанд. Аммо Мӯсо, бо таслим шудан ба ангезаҳои табиии дили худ, иззате, ки ба Худо тааллуқ дошт, ба худ мансуб кард, зеро қудрати Шайтон афтод ва аз даромадан ба замини ваъдашуда манъ карда шуд. Агар Мӯсо устувор мемонд, Худованд ёро ба замини ваъдашуда мебурд ва пас аз он, бе он ки маргро бинад, ёро ба Осмон интиқол меод.»

«Чунон ки воқеъ шуд, Мӯсо аз марг гузашт, аммо Писари Худо аз Осмон фуруд омада, ёро пеш аз он ки ҷасадаш фасдро бинад, эҳё намуд. Гарчанде ки Шайтон бо Микоил барои ҷасади Мӯсо муборица бурда, онро ҳамчун сайди қонунии худ талаб мекард, ӯ бар Писари Худо ғолиб омада натавонист; ва Мӯсо, бо ҷисми эҳёшуда ва ҷалолёфта, ба саҳнҳои Осмон бурда шуд ва акнун яке аз он ду шахси мукаррам буд, ки аз ҷониби Падар таъйин гардида буданд, то назди Писари Ё хидмат кунанд.»

«Бо он қадар ба хоб мағлуб шуданро ба худ иҷозат дода, шогирдон гуфтугӯи миёни паёмрасонони Осмонӣ ва Начотдиҳандаи ҷалолёфтаре аз даст дода буданд. Аммо ҳангоме ки онҳо ногаҳон аз хоби амиқ бедор мешаванд ва рӯёи олиҷанобро, ки пеши назарашон аст, мебинанд, аз вачду ҳайрат пур мегарданд. Чун ба сурати пурнури Устоди маҳбуби худ менигаранд, маҷбур мешаванд ҷашмони худро бо дастонашон пӯшонанд, зеро ба таври дигар наметавонанд он ҷалоли васфнопазиреро, ки шахсияти Ёро фаро гирифтааст ва шуоъҳои ӯ чун шуоъҳои офтоб аз он метобад, таҳаммул намоянд. Барои лаҳзае кӯтоҳ шогирдон Худованди худро, ки дар пеши ҷашмонашон ҷалолёфта ва боло бурда шудааст, ва аз ҷониби мавҷудоти пурнуре, ки онҳоро ҳамчун баргузидагони Худо мешиносанд, иззат ёфтааст, мебинанд». «Рӯҳи Нубувват», ҷилди 2, 329, 330.